

στος, με ὁδοὺς στενὰς καὶ σκολιάς, με ὀλίγα κτίρια ἀξιοσημείωτα καὶ τὸ πλεῖστον τῶν οἰκιῶν οὐχὶ ἀρχαιοτέρων τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος. Ἀλλ' ἔχει ἰδιαιτέραν τινὰ ἰδιότητα, ἥτις τὴν καθιστᾷ περιέργον καὶ φαιδρὰν ἔχει ποικίλους χρωματισμούς, ὁμοιάζουσα πρὸς σκηνογραφίαν θεάτρου νευροσπάστων, διὰ τῆς ὁποίας οἱ ζωγράφοι προτιθενται ν' ἀποσπᾶσιν τὰ ἐκπληκτικὰ ἐπιφωνήματα τῶν ἐν τῇ πλατείᾳ ὑπηρετριῶν.

Φαίνεται ὡς μία πόλις χρωματισθεῖσα ἐπίτηδες χάριν τῶν ἀπόκρεων, καὶ μέλλουσα μετὰ ταῦτα νὰ λάβῃ ἐκ νέου τὴν προτέραν αὐτῆς συνήθη ὄψιν. Αἱ οἰκίαι εἶνε ἐρυθραί, κίτριναί, κυαναί, τεφραί, πορτοκαλλοειδεῖς μετὰ κοσμημάτων καὶ περιθωρίων χιλιῶν ἄλλων χρωμάτων. Τὰ πάντα δὲ εἶνε χρωματισμένα· θύραι, παράθυρα, δώματα, κιγκλίδες, θριγκοί, ἐξώσταί, παραστάδες.

Ὅλαι αἱ ὁδοὶ φαίνονται ὡς νὰ διεσκευάσθησαν πρὸς ἐορτήν. Εἰς κάθε καμπὴν ἡ ἀποψὶς εἶνε διάφορος, παντοῦ δὲ ἀμιλλῶνται οἱ διάφοροι χρωματισμοί, τίς ν' ἀποσπᾶσιν μᾶλλον τὴν προσοχὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ. Σχεδὸν προκαλεῖται ὁ γέλως. Ὑπάρχουσι χρώματα, τὰ ὅποια οὐδέποτε εἶδε τις ἐπὶ τοίχων· πράσινα, σαρκοειδῆ, πορφυρὰ χρώματα ἀνθέων παραδόξων, ἐμβαμμάτων, γλυκισμάτων, ὑφασμάτων διὰ χορούς.

Ἐὰν ὑπῆρχεν ἐν Βούργῃ φρενοκομεῖον ζωγράφων, θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἡ πόλις ἐχρωματίσθη ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἐδραπέτευσαν οἱ παράφρονες. Ὅπως δὲ καταστῇ χαριεστέρα ἡ ὄψις τῶν οἰκιῶν, πλεῖστα παράθυρα ἔχουσιν ἐμπροσθεν εἰδός τι ἐξώστου, κεκαλυμμένου ὑπὸ εὐρέος ὑαλώματος, δίκην πινακοθήκης μουσείου.

Ἐκαστος ὁρῶς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἔχει ἓνα τοιοῦτον ἐξώστην· καὶ ὁ μὲν ἀνώτερος στηρίζεται ἐπὶ τοῦ κατωτέρου, οὗτος δὲ ἐπὶ τῶν προθηκῶν τοῦ ἐργαστηρίου, οὕτως ὥστε ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μέχρι τῆς στέγης, φαίνονται ὅλοι ὁμοῦ ὡς μία μόνη προθήκη κολοσσίου ἐργαστηρίου, ὅπισθεν δὲ τούτων, ἐν ἐκάστῳ ὁρόφῳ, διακρίνονται, ὥσει ἐτέθησαν ἐκεῖ πρὸς κοινὴν θέαν, μικρὰ προσωπάκια παιδῶν καὶ κορασίδων, ἀνθη, ζωγραφίαι, κεντήματα καὶ ἄλλα ἐργόχειρα.

Ἐὰν δὲν τὸ ἐγνώριζον, θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ φαντασθῶ, ὅτι τοιαύτη πόλις ἦτο δυνατόν νὰ ᾔηεν ἡ Πρωτεύουσα τῆς Παλαιᾶς Καστίλλας, ἥς ὁ λαὸς φημίζεται ὡς σοβαρὸς καὶ αὐστηρὸς. Θὰ τὴν ἐξελάβανον μᾶλλον ὡς πόλιν Ἀνδαλουσιανήν, ἐνθα οἱ ἄνθρωποι εἶνε εὐθυμότεροι. Ἀνέμενον νὰ ἴδω δέσποιναν σεμνοπρεπεῖα καὶ εὐρον μίαν ἰδιότροπον μετμηφισμένην.

Μετὰ δύο ἢ τρεῖς γύρους εὐρέθη ἐν τινὶ εὐρείᾳ πλατείᾳ, καλουμένην *Μεῖζον Πλατεῖα* ἢ *Πλατεῖα τοῦ Συντάγματος*, ἥτις περικυκλοῦται ὑπὸ οἰκιῶν ροιδοφῶν μετὰ στοῶν, καὶ ἐν τῇ μέσῳ τῆς ὁποίας ἐγείρεται χάλκινος ἀνδριὰς, παριστῶν Κάρολον τὸν Γ'.

Δὲν εἶχον ἔτι ρίψει ἐν βλέμμα περίξ, ὅτε ἔρχεται πρὸς με παιδίον φέρον μακρὸν ρακῶδη ἐπενδύτην, σύρων ζεύγος μεγάλων παλαιῶν ὑποδημάτων καὶ σείων ἐφημερίδα τινὰ.

— Θέλετε τὸν *Ἀμερόληπτον*, caballero;

— Ὅχι.

— Θέλετε ἓνα ἀριθμὸν τοῦ λαχείου τῆς Μαδρίτης;

— Οὐτε.

— Θέλετε τσιγάρα λαθρεμπορικὰ;

— Οὐτε.

— Θέλετε....;

— Ἐ!

Ὁ φίλος ἔξυσε τὴν σιαγόνα του.

— Θέλετε νὰ δῆτε τὰ λείψανα τοῦ Κιδ;

Θεέ μου οἶον ἄλμα! Δὲν πειράζει· ἂς ἴδωμεν τὰ λείψανα τοῦ Κιδ.

Μετέβημεν εἰς τὸ δημαρχεῖον. Γρατὰ τις θυρωρὸς μᾶς

ώδηγησε, διελθόντες δὲ διὰ τριῶν ἢ τεσσάρων μικρῶν αἰθουσῶν εὐρέθημεν καὶ οἱ τρεῖς εἰς τι δωμάτιον.

— Ἴδου τὰ λείψανα, εἶπεν ἡ γρατὰ, δεικνύουσα εἰδός τι κοφίνου κειμένου ἐπὶ τινος βάρου ἐν τῇ μέσῳ τοῦ δωματίου.

Ἐπλησίασα· ἡ γρατὰ ἀνήγειρε τὸ κάλυμμα καὶ ἐγὼ παρετήρησα ἐντός.

Ὑπῆρχον δύο διαχωρίσματα, εἰς τὸ βάθος τῶν ὁποίων ἐφαίνοντο ὅστ' αἱ τινὰ συσσωρευμένα, ὁμοιάζοντα πρὸς θρύμματα παλαιῶν ἐπιπλῶν.

— Αὐτὰ, εἶπεν ἡ θυρωρὸς, εἶνε τὰ κόκκαλα τοῦ Κιδ, καὶ αὐτὰ τὰ ἄλλα τὰ κόκκαλα τῆς συζύγου τοῦ Εἰμένης.

Ἐλαβον ἀνὰ χεῖρας μίαν κνήμην τοῦ ἐνὸς καὶ μίαν πλευρὰν τῆς ἄλλης, τὰς παρετήρησα, τὰς ἔψαυσα, τὰς ἔστρεψα πανταχόθεν, ἀλλὰ μὴ δυνάμενος νὰ σχηματίσω ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς φυσιογνωμίας οὔτε τοῦ συζύγου, οὔτε τῆς συζύγου, τὰς ἐναπέθεσα εἰς τὴν θέσιν των.

[Ἐπεται συνέχεια].

Π. Α. ΒΑΛΒΗΣ

ΜΗΤΣΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΧΑΡΑ ΛΟΓΙΑ

Ὁρατὰ, ξάστερα, ἴδια, ξανοίγονται ὁλόγυρα 'ς τὴ πονεμένη μου ματιά. Νὰ ὁ κάμπος, ὁ πλατύς, ὁ πράσινος, ὁ ἀνθοστρωμένος, ὁ τριφυλλοσπαρμένος, με τὰ δροσερά του τὰ λειβάδια, με τὰ σγουρόμαλλα ἀρνάκια του, σκορπισμένα ἐδῶ κ' ἐκεῖ, σὰν ἀτίμητα διαμάντια μέσα σὲ σμαραγδένιο ξάπλωμα. Νὰ ἡ γυρτὴς ραχοῦλες, ὀλοπράσινες, με τὸν φιλέρημο τσοπάνη ψηλὰ 'ς τὴς κορυφές του, με τὰ δροσερά τους πλάγια, ποῦ ἀντηχοῦνε μερόνυχτα ἀπ' τὰ συρίγματα τῶν κοτσυφιδῶν, καὶ τὰ γλυκολαλήματα τῆς πέριδικας ποῦ ψηλοτινάζεται καὶ ψηλοτραγουδιέται τόσο ὡμορφα, μέσα 'ς τὰ ὡμορφότερα γλυκοχαράματα, σὰν θαμποφέγγει ἡ μέρα. Νὰ κάτω τὰ μεγάλα, τὰ πρασινοστόλιστα, τὰ νιοντυμένα δάση, ποῦ ξανοίγονται τόσο μαγικά, ἀκουμπησμένα λὲς 'ς τὰ ὀλογάλανα βουνά, σὰν νὰ καρτεροῦν ἀνυπόμονα τὸ φωτεινὸ, τὸ ὀλόψυχο μάτι, τὸ θεο, τὸ ἀτίμητο χέρι τοῦ ζωγράφου, νὰ παραπέρα ὁ ὀλόστρωτος καθρέφτης τῆς γαλανῆς λίμνης ποῦ δέχεται, σὰν ντροπαλὴ νύφη, τὰ ὑστερνὰ φιλήματα τοῦ ἡλίου, ποῦ ἀργοκινᾷ νὰ πέσῃ πέρα 'ς τὰ βουνά, τὰ ψηλά, τὰ γεμάτα ποίησι καὶ περηφάνεια, κλεφτοσπαρμένα βουνὰ ἴδια κι' αὐτὰ, ἀπ' ἐκεῖνα ποῦ τοὺς ἐσήκωσε ἀθάνατο τραγουδιὸ ποιετῆς «τῶν ματιῶν τῆς ψυχῆς μου». Ὅλα ὠρατὰ, ὅλα ξάστερα, ὅλα ἴδια, ξανοίγονται ὁλόγυρα 'ς τὴ πονεμένη μου ματιά... Νὰ καὶ τὸ μικρὸ, τὸ φτωχὸ περιβολάκι μας με τὴς ψηλὲς μυγδαλιές του, καταπράσινες, καρπισμένες, ποῦ κλειοῦν 'ς τὸν Ἰσκιο τους καὶ μόσχο καὶ δροσιά, με τὴς πλατύθολες σκιές του, με τὴς ἀνθισμένες του ἀκόμα ἀχλαδιές του, με ταῖς ξανθὲς βερικοκιές του, με τὴς ἐντροπαλές, τὴς ταπεινὲς μηλιές του μ' ὅλα τὰ ὀλοστόλιστα δενδράκια του, ποῦ 'ς τὸ καθένα ξανοίγω, ξαναβρίσκω ἀχ! καὶ μιὰ γλυκεῖα ἐνθύμησι χρυσῆς. εὐτυχισμένης ἐποχῆς. Νὰ κ' ἡ κρυσταλλένια ρεμματιά του κάτω 'ς τὸ βάθος ποῦ κατρακυλᾷ με τρελλὸ - τρελλὸ μουρμούρισμα ψηλὰ ἀπ' τὰ βουνά, κι' ἀπ' τὴς ψηλὲς ραχοῦλες, καὶ βρέχει, καὶ λούζει τὴς βαθεῖες ρίζες τῶν ὑψηλῶν ἱτιῶν, ποῦ μέσα 'ς τὰ ἀσημένια φύλλα τους, καὶ 'ς τὰ χαριτωμένα κλωνάρια τους ψαίλνουνε, κελαιοῦνε μ' ἀσύγκριτη ἀρμονία τὴς δροσερῆς αὐγῆς ἢ γαλιάνδρες, τὰ φλογερὰ καὶ ἡλιοπυρωμένα μεσημέρια τὰ κοτσύφια, καὶ τὴς νύχτες με φεγγάρι τὰ ὀλόγλυκα ἀηδονάκια με τὸ πικρὸ παράπονό τους

... Νὰ καὶ τὸ ἐξωκκλησίαι μας, ἐκεῖ ποῦ 'ς τὸ εὐλογημένο του χῶμα θὰ κοιμηθῶ μιὰ μέρα εὐτυχισμένος, ξαλαφρωμένος ἀπ' ἀνθρώπινα πάθη, νὰ το! τὸ ἔρημο ἐξωκκλησίαι μὲ τὰ ψηλὰ του ὀλόγυρα πλατάνια, ἀποκοιμισμένο, λές, σὲ βαθὺ ὕπνο, ἀπ' τὰ τρελλὰ κελαδήματα τῶν χελιδονιών, ποῦ ἔχουν κάμη τὲς φωλιές τους 'ς τοὺς τοίχους του, καὶ τῶν σπίνων ποῦ φτερουγίζουν ἀδιάκοπα ψηλὰ 'ς τὸν πέτρινο σταυρὸ του. Νὰ καὶ ἡ πλατεῖα αὐλή μου, μὲ τὲς φουντωτὲς ἀκακίες της, μικροῦλες ἀκόμα, φυτεμμένες μὲ τὰ ἴδια μου χέρια, νὰ καὶ ἡ μεγάλες, ἡ πολυανθισμένες ὀλόγυρα ψηλές τριανταφυλλοσειρές, ποῦ μὲ τὰ μαγικά τους τριαντάφυλλα, καὶ τὴ μαγικώτερη τὴ μυρωδιά τους, σοῦ συνεπαίρνουν καὶ νοῦ καὶ ψυχὴ, νὰ καὶ τὸ θλιβερὸ δενδρολίβανο μὲ τ' ἀνθισμένα του κλωνάρια, ποῦ προσκαλοῦνε σὲ βοσκὴ ὀλόπυκνο μελίσσι, νὰ καὶ τὸ ἀθῶο, τὸ παρθενικὸ γιασεμί, ποῦ κλαρώνει 'ς τοῦ σπητιοῦ τὴ στέγη σφικταγκαλιασμένο γλυκὰ, ἀδελφικά, μὲ τὸν χαριτωμένο σαλλίγκαρο. Καὶ παραπέρα τὸ πράσινο περικοκλάδι, καὶ πειὸ παραπέρα τὸ νειοβλαστημένο ἀγιόκλημα, μὲ τὰ χαριτωμένα του λουλουδάκια. Νὰ καὶ τ' ἀνθισμένα κλήματα τοῦ μικροῦ ἀμπελιοῦ, κ' ἡ πικραμένη δαφνούλα, λησμονημένη ἐκεῖ σὲ μιὰ ἀκρῇ, κ' ἡ γρηῃ, ἡ πλατύφυλλη κληματαριά, ποῦ ξαπλώνει κάτω της δροσερὸ ἱσκίο. Νὰ καὶ 'ς τὴ μέση τὸ δροσερό, τὸ βαθὺ πηγᾶδι, ποῦ 'ς τὰ μεγάλα πέτρινα χεῖλη του σκύφτει καὶ τόρα, σὰν μιὰ φορὰ, μὲ τὸ λευκόμαλλο μαρτίνι της ἀποπίσω της, χαριτωμένη, παχουλὴ, κρινομάγουλη, ἡ ἴδια πάντα βοσκοπούλα, μὲ τὸν κουβᾶ 'ς τὸ χέρι, κι' ἀπ' τὸ συχνό της σκύψιμο ξεφεύφουν ἀπ' τὸ κοντό της φόρεμα τὰ ροδοζυμωμένα παχουλὰ της πόδια, καὶ χύνονται 'ς τὸ ὀλοκέντητο κοντογοῦνι της ἔμπλεγα τὰ μακρὰ ξανθὰ μαλλιά της κεφαλῆς της τυλιγμένα μέσα 'ς τὸ ὀλόλευκο μανδύλιν της... Ἄχ! αὐτὴ γιατί νὰ μὴν εἶνε εὐτυχισμένη πάντα! ... Ποιὸς θὰ της ἐκλέψῃ σ' αὐτὴ τὴν εὐτυχισμένη ἐρημιᾶ, τὸν καλὸ ἀγαπητικὸ της ἀπ' τὴ γλυκειὰ της ἀγκαλιά. Γλυκειὰ, βοσκοπούλα, πόσο, ὦ! πόσο σὲ ζηλεύω... Νὰ παραπέρα τὸ ψηλὸ λιθάρι, ποῦ τόσες, τόσες φορὲς ἐξαπλώθηκα ἐπάνω του μ' ἀκουμπησμένο μέτωπο 'ς τὰ γόνατά μου, κ' ἐξέχασα γλυκὰ, ὥρες μεγάλες τὸν ἑαυτὸ μου... Ὅλα ὥρατα, ὅλα ξάστερα, ὅλα ἴδια ξανοίγονται ὀλόγυρα 'ς τὴ πονεμένη μου ματιὰ...

Νὰ καὶ τὸ μικρὸ, τὸ φτωχικὸ σπητιάκι της ἐρημιᾶς μου. Ἀνοίγω καὶ μπαίνω μέσα μὲ ξεγυμνωμένη κεφαλὴ, καὶ 'ς τὸ φῶς ποῦ σκορπιέται ἀπὸ τὴ πόρτα του μέσα 'ς τοὺς τέσσαρους τοίχους του στέκω καὶ κυττάζω, καὶ κυττάζω μὲ μεγάλη εὐλάβεια 'ς τὰ στήθη. Ὡ! τίποτε δὲν ἄλλαξε ἐδῶ πέρα, ὅλο τὰ ἴδια, ὅλα ἀπαράλλακτα, ὅπως τ' ἄφηκα, σὰν νὰ μὲ καρτεροῦνε πάλιν 'ς τὴ γλυκειὰ ἀγκαλιά του νὰ ξαναζήσω τὴ παλὰ ζωὴ μαζί τους, καὶ σὰν πεθάνω ὕστερα, τὸ φύσημα της ψυχῆς μου νὰ σκορπισθῇ εὐτυχισμένο μέσα 'ς τὴ γλυκειὰ τους γαλήνη. Φτωχὴ μου μοναξιά, εὐτυχισμένη ἐρημιᾶ μου καὶ σένα σὲ ζηλεύω ἀκόμα, καὶ σένα. Ἀνοίγω τὰ παράθυρά μου, καὶ τὸ φῶς πλημμυρίζει μέσα. Ὁ σαλλίγκαρος μοῦ στέλνει ἀνυπόμονα τὰ τρυφερά κλωνάρια του ἀπὸ τῶνα παράθυρο, σὰν νὰ μὲ γλυκοχαιρετᾷ σὰν ἄλλοτε, ἀπὸ τᾶλλο μιὰ μικρὴ τριανταφυλλιά μὲ κυττάζει, θαρρεῖς, μὲ πόνο μὲ τὰ μικροκαμωμένα τριανταφυλλάκια της, σὰν νὰ μοῦ λέῃ: μὴ φεύγεις πειὰ, μὴ φεύγεις πειὰ! Δυὸ τρελλὰ χελιδονάκια ὀρμᾶνε μέσα ἀπὸ τ' ἄλλο παράθυρο, καὶ κυνηγοῦνται, καὶ τριγυρίζουνε ὀλόχαρα 'ς τοὺς τοίχους, καὶ ὕστερα καθίζουσι ψηλὰ 'ς τὴ μεγάλη βιβλιοθήκη μου καὶ φιλιῶνται, καὶ φιλιῶνται, μέσα σὲ θεότρελλα λογάκια... Κ' ἡ τρυφερὴς ἡ ἀκακίης μουρμουρίζουνε, σιῶνται, βθεῖα εὐτυχισμένες κ' αὐτὲς. Τίποτε, τίποτε δὲν ἄλλαξε ἐδῶ πέρα... τίποτε! Νὰ! οἱ λευκοὶ τοῖχοι τριγύρω, νὰ ἡ αὐτὲς εἰκόνες μὲ κυττάζουν κατὰματα... νὰ ὁ μεγάλος ποιητής μου, ὁ Σολω-

μὸς μὲ τὴν ἀστραφτερή του ὄψιν. Νὰ ἡ μικρὴ κλίνη μου, πῶς μένει ἀγκιχτη ἀκόμα, λές, ὅπως τὴν ἄφησα, ὅταν ἔφυγα μακριὰ της. Ὁ καναπές 'ς τὴν ἀκρῇ, ὁ καναπές ὁ ἴδιος, ὅπου ἔγειρα ὥρες, μέρες ὀλόκληρες ἐπάνω του μ' ἓνα βιβλίο της καρδιάς 'ς τὸ χέρι, ἀπ' ἐκεῖνα ποῦ τὰ νιώθει ὀλόθερμα, βαθειὰ, ἡ ψυχὴ μου. Τ' ἀγαπημένα βιβλία μου μὲ κυττάζουνε κ' αὐτὰ μέσα ἀπ' τὲς σειρὲς της βιβλιοθήκης μου ἐμπρὸς 'ς τὸ μικρὸ γραφεῖό τους εἶνε ἀνοιγμένα ἀκόμα τὰ πειὸ ἀγαπημένα μου. Σκύφτω καὶ κυττάζω μ' ἀδιάκοπο καρδιοχτύπι 'ς τὴ καρδιά. Ὁ Σολωμός μου, ὁ γλυκὸς μου, ὁ μελιστάλακτος Σολωμός κοιμάται ἐκεῖ μαζί μὲ τὸν Βαλαωρίτη, μὲ τὸν Παλαμά, μὲ τὸν Δροσίν, μὲ τὴν Λυγερή, τὴν ζωντανὴ λυγερή, τὴν ἀτυχημένη Ἀνθώ, τοῦ Καρκαβίτσα, μὲ τὰ δημοτικά μας, μὲ τὰ μαγευμένα της πατρίδος μας τραγούδια... Ὁ Κορρέος παρέκει ἀνοιγμένος ἀφίνει βαθειὰ εὐωδιά. Σκύφτω σὲ μιὰ σελίδα του, καὶ διαβάζω. Τὰ χεῖλη μου δὲν ἔχουνε δύναμι νὰ ψιθυρῶνται τοὺς στίχους, ποῦ ἀντίκρυσαν τὰ μάτια μου. τοὺς στίχους ποῦ κλειοῦνε ὅλο τὸ πόνο της καρδιάς μου...

Lorsqu'un homme n'a pas d'amour,
rien du printemps ne l'intéresse;
il voit même sans allégresse,
hirondelles, votre retour;

Καὶ σωπαίνω... καὶ γυρίζω καὶ βλέπω δακρυσμένα τὰ μάτια μου 'ς τὸν ἀντικρυνὸ καθρέφτη... Τὰ χελιδόνια φιλιῶνται, φιλιῶνται ἀγκαλιασμένα ἀκόμα, μέσα σὲ θεότρελλα λογάκια. Καὶ τὰ χεῖλη μου ξαναρχίζουν:

Lorsqu'un homme n'a pas d'amour,
rien du printemps ne l'intéresse;

Ἄχ! ναὶ βλέπει, βλέπει φτωχὰ μου χελιδόνια, χωρὶς καμμιὰ χαρὰ 'ς τὰ στήθη του, μὲ πικρὴ ἀδιαφορία τὸ γλυκὸ ξαναγύρισμά σας...

Παραπέρα, δίπλα 'ς τὸ τραπέζι μου θωρῶ, τὸ καλαμάρι μου ἀνοιχτὸ ἀκόμα, μὲ τὴ πέννα του 'ς τὸ πλάι σιμὰ του θωρῶ ἀκόμα σωρούς, σωρούς χαρτιά, ὅπου μισοφέγγουνε ἐπάνω τους, ἄχ! οἱ χρυσῆς ἐποχῆς ὀλόχαροι, φτερωτοὶ της καρδιάς μου στίχοι, οἱ πρῶτοι κ' οἱ ὕστεροί μου στίχοι, ποῦ ἔγραψα 'ς τὴ ζωὴ μου, ἄχ! ποῦ ἔχυσα αἱματοβαμμένους ἀπ' τὴ καρδιά μου, γιὰ σένα, ὥρατο πλάσμα τ' οὐρανοῦ, σκληρὴ Εὐα της γῆς! προτοῦ νὰ σὲ ἰδῶ, προτοῦ νὰ σὲ γνωρίσω ἀκόμα, ὄνειρευτή μου ἀγάπη, ἀγαπημένο ὄνειρο, ὅπου σ' ἐξάνοξα καὶ 'ς τὸ βυζὶ της μάνας μου ἀκόμα, ἄχ! ἐσένα! ἐσένα! ποῦ μοῦ ἔσταζες τόσο πικρὸ φαρμάκι 'ς τὴ βαρειόμοιρη καρδιά μου σὰν σὲ πρωταντίκρυσσες, σὰν σὲ πρωτοεῖδα μὲ ἀνθρώπινο σχῆμα!...

Κι' ὅσο κυττάζω ὀλόγυρα, κι' ὅσο ξαναβρίσκω καὶ μιὰ νέα ἐνθύμησι τόσο φαρμάκι σκορπιέται 'ς τὴ καταπονημένη μου καρδιά. Ἄχ! ποῖα δύναμι, θὰ διασκορπίσῃ, θὰ σβύσῃ τὸ πυκνὸ αὐτὸ σκοτάδι ποῦ μὲ καταπλακώνει... ἄχ! ποῖα εὐμορφιά, ποῖα χάρι, θὰ μοῦ ξαναδώσῃ τὸ γλυκὸ της ἐρημιᾶς πόθο...

Ὅσο, ὅσο ὥρατα, ὅσο ἀθάνατα, κι' ἂν ἦσθε σεῖς γλυκὰ μου χώματα, ἀγαπημένα δένδρα μου, ὅσο κ' ἂν μοῦ δείχνετε τόρα 'ς τὰ μάτια μου τὴ βαθειὰ γαλήνη τοῦ ὀλογάλανου οὐρανοῦ ποῦ σὰς σκεπάζει ψηλὰ, ψηλὰ ὀλοξάστερος, ὅσο νὰ δείχνετε 'ς τὰ μάτια μου πῶς ἡ ἀνεμοζάλη τοῦ χειμῶνος δὲν ἔχει τόπο ἐδῶ πέρα, τόρα, ἡ ἀνεμοζάλη της ζωῆς μου, ἡ πληγὴ της καρδιάς μου, δὲν βρίσκει πειὰ παρηγοριᾶς βάλαμο σιμὰ σας...

Ἄχ! ποῖα δύναμι θὰ μοῦ ξαναδώσῃ τὴν ἐπιθυμιὰ νὰ ξαναζήσω μαζί σας, μαζί μὲ σὰς ποῦ δὲν ἄλλαξατε ἀκόμα ἐνῶ ἐγὼ μονάχα ἄλλαξα... ἄλλαξα τόσο!

Μοιάζει ἡ ζωὴ μου, τόρα, μὲ τὴ θλιμμένη σκιὰ τοῦ διαβάτη, ποῦ ξαπλώνεται πίσω του θλιβερὴ, καὶ φεύγει

ἔς τὰ βήματά του, σὰν ἄψυχο στιγμῆς ὄνειρο, σὰν πικρή, θλιβερὴ ἀπάτη τοῦ ὀφθαλμοῦ...

Φευγάτε, φευγάτε, χελιδόνια μου, μακρὰ μου τὰ κλαδιά τῆς ἀκακίας, τὰ κλωνάρια τῆς τριανταφυλλιάς, σὰς προσκαλοῦνε ν' ἀγαπήσετε, νὰ ψάλλετε... Φευγάτε, φευγάτε, γλυκὰ μου χελιδόνια, μακρὰ μου. Ἡ πίκρα, καὶ ὁ πόνος δὲν ἐγεννηθήκανε γιὰ σὰς. Κ' ἐσεῖς μοσχομύριστα, μαγικά, τριαντάφυλλα ποῦ με κυττάτε εὐμορφα, εὐμορφα δὲν μοῦ ξανοίγετε σὰν μιὰ φορὰ τῆς ζωῆς τὴν εὐτυχία, δὲν μοῦ συνεπαίρνετε τὴ καρδιά μου ἔς τὸ ἄρωμά σας, καὶ τὰ χεῖλη μου δὲν ἔχουνε πειὰ τὴ δύναμι νὰ σὰς ὑψώσουνε τὸν ἀθάνατο ὕμνο σας. Ἀχ! ἄλλαξα, ἄλλαξα!

Ἔτσι ἐμοσχοβολοῦσανε σὰν τὴ μαγικὴ ἀναπνοή σας καὶ τὰ φιλήματά της, ἔτσι μ' ἐμεθοῦσε κ' ἡ ἀγκαλιά της, σὰν τὴ γλυκεῖα μέθη, ποῦ χύνετε τριγύρω... Γλυκεῖά μου ρεμματιά, ἄχ! ἔτσι μ' ἀποκοιμίζε ὁ ἦχος τῆς φωνῆς της, εὐτυχισμένον ἔς τὰ στήθη της, σὰν τὸ ἄθωο μουρμούρισμα σου... Γλυκεῖά μου ἔρημιά, τὴν ἴδια γαλήνη τῆς εὐτυχίας σου, ἐσκοποῦσε ἔς τὰ στήθη μου ἡ γλυκεῖα ἀναπνοή της... Γλυκὸ γαλανὸ τοῦ οὐρανοῦ μου χρῶμα, τὸ χρυσὸ χαμόγελό σου, ἄχ! τῶβρισκα ὅλο, ὅλο μὲς ἔς τὴν ὄψι της. ἔς τὸ μαρμαρίνον κορμί της, ἔς τὴ μαγικὴ ἁρμονία τῆς θεῖας εὐμορφίας της...

Μὴν ἦσασθε κ' ἐσεῖς ὄνειρο, τυφλὴ ἀπάτη, σὰν τὸν ψεύτικο ἔρωτά της, σὰν τὴν ἀνύπαρκτη ἀγάπη της;... Ἀ! ὄχι! ὄχι! ἀγαπημένα μου μέρη, γλυκεῖά μου ἀθάνατη φύσι, δὲν θέλω νὰ πιστέψω σὲ μιὰ τέτοια σκληρὴ σκέψι... Εἴσασθε ὠραῖα, μαγικά, ἀθάνατα, πάντα. Μονάχα ὁ ἔρωτάς της ἦτανε ὄνειρο, πικρὸ ὄνειρο ποῦ ἔσθυσε ὀγλήγωρα γιὰ 'κείνη, κ' ἔμεινε ἀσθυστο, διαπυρο, γιὰ μένα... ὄχι! ὄχι! σεῖς... ἐγώ, ἐγώ μονάχα ἄλλαξα, ἄλλαξα!

Θλιβερό, ὀλόπικνο, ἀπελπισμένο τῆς καρδιάς μου σκοτάδι, χύσου ὀλόκληρο τριγύρω ἔς τὰ μάτια μου, σβύσε τὸ φῶς τῆς ψεύτρας ἐλπίδας, ποῦ φωτίζει κάποτε τὴ σκοτεινιά μου, σὰν σκληρὸ περιγέλοιο, ἀποκοιμίζε τὸ νοῦ μου, τὴ ψυχὴ μου, τὴ καρδιά μου μέσα ἔς τὴ μαύρη ἀπελπισιά μου. Μὴ με κάνης νὰ νοιώσω τώρα τὴ λύπη ἔς τὴ ψυχὴ, καὶ τὸ δάκρυ ἔς τὰ μάτια, ἔς τ' ἀγαπημένα αὐτὰ μέρη... Χύσου, χύσου θλιβερό, ὀλόπικνο, ἀπελπισμένο τῆς καρδιάς μου σκοτάδι, καὶ σβύσε μου, σβύσε μου τὴ ζωὴ μου, τὴν ἀχαρὶ αὐτὴ ζωὴ, ποῦ παραδέρνει μέσα ἔς τὴ σάρκα μου με σκληρὲς ἐνθύμησης, καὶ με πικρά, θλιβερά ὀνειράτα...

Σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα!... γιὰ νὰ ζυπνήσης ἕνα πρῶτ' ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μου, καὶ νὰ ριχτῆς ὀλόχαρην ἔς τὰ χέρια ἄλλου...

Σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα!... σοῦ ἔβαλα, ἡμερωμένους, δοῦλός σου, δειλιά, ἔς τὴν ἀγκαλιά σου, ἔς τὰ πόδια σου, καὶ τὴ λύπη μου, καὶ τὴ χαρὰ μου, καὶ τὰ δάκρυά μου, καὶ τὰ γέλοια μου, καὶ τῆς νεότητος μου τὰ χαρίσματα, καὶ τὸ νοῦ μου, καὶ τὴ καρδιά μου, καὶ τὴ ψυχὴ μου, καὶ τὰ ὄνειρά μου, τὰ φτωχὰ ὄνειρά μου, καὶ τὸ κρυφὸ σαράκι, τὸν ἀχόρταγο πόθο αὐτῆς τῆς δόξας, καὶ ὅλη τὴν ἁρμονία τῆς πλάσης, ποῦ ἐθωροῦσαν ζωντανή, γύρω μου τῆς νεότητος μου τὰ μάτια, σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα!... γιὰ νὰ ζυπνήσης ἕνα πρῶτ' ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μου, καὶ νὰ ριχτῆς ὀλόχαρην, ἔς τὰ χέρια ἄλλου...

Σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα!... σ' ἐστόλισα με ὅλη τὴν ἀθάνατη τῆς φύσεως ὠραιότητα, σοῦ ἔβαλα ἔς τὰ μαλλιά σου τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἥλιο, ἔς τὰ μάτια σου τὸ φῶς τοῦ ὀλόκληρου, ἔς τὰ χεῖλη σου τῆς αὐγῆς τὸ χαμόγελο, ἔς τὴν ὄψι σου ὅλες τὲς θωριές, ποῦ συχνάλλαζε τὸ βράδυ ἡ δύσι, ἔς τὰ στήθη σου, Νεράϊδά μου! τὸν λαγαρότερο ἄφρο ποῦ ἀφίνει κατακυλίζοντας τὸ ποτάμι ἀπὸ ψηλὸ βράχο, ἔς τὸ σῶμά σου τὸ φῶς, ποῦ χύνει τὸ μάρμαρο φεγγαροστο-

λισμένο τὴ νύχτα, ἔς τὰ πόδια σου τὸ ἀπαλότερο τῆς γῆς χορτάρι, τὰ εὐμορφότερα, τὰ πειὸ μαγικώτερα, τὰ πειὸ μοσχομύριστα, τὰ πειὸ ὠραῖα λουλουδά κι' ἀνθὴ ποῦ βγάζει τῆς γῆς ἡ σφαῖρα, ἔς τὸ γλυκύτερο φύσημα τ' ἀεριοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη μου, ἡ ὀνειρευτὴ μου ἀγάπη, ἡ οὐράνια, ἡ ἀσώματη, ποῦ ἔχει πατρίδα ἀγνωστὴ, ἀθώρητη σ' ἀνθρώπινο μάτι, σὲ περίχυσε, σὲ καταστάλαξε, σ' ἐφωτοστόλισε, ὅλη, ὅλη, με τὸ ἀσύγκριτο φύσημά της, σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα!... γιὰ νὰ ζυπνήσης ἕνα πρῶτ' ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μου, καὶ νὰ ριχθῆς, ἄχ! καὶ νὰ ριχθῆς ὀλόχαρην ἔς τὰ χέρια ἄλλου...

Σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα! καὶ σὲ ζητῶ, σὲ ζητῶ ὠτιμένα!... κι' ὅταν σὲ θωρῶ, σ' ἀντικρύζω ἔς τὸ πλάι ἄλλου νὰ προβαίνης ὀλόχαρην, πεταχτή, με τὸ ὀλόχρυσο κεφάλι σου ψηλά, με τὰ ὠραῖά σου μάτια, τὰ δαιμονισμένα αὐτὰ σου μάτια, ποῦ πλέει μέσα τους ἀκαίρησ ἡ πρόσκαιρη ἡδονή, ἀκαίρησ ὁ ἔρω, ὁ ψεύτικος ἔρω αὐτοῦ τοῦ κόσμου, νὰ γλυκογελοῦνε, καὶ νὰ μοῦ κρυφορρίχνουνε μιὰ μόνη φτερωτὴ, εὐσπλαγχνικὴ ματιά, καὶ νὰ περναῖ, νὰ διαβαίνῃ, ἀφρόντιστος ὀλόγουρα ὁ κόσμος, καὶ νὰ σὰς κυττάζουνε, ὅλοι, ὅλοι, σὰν νὰ θέλουν νὰ ποῦνε:

— Γιὰ δὲς εὐτυχισμένο ταῖρι!...

Ἐγώ, ἐγώ, λησμονημένος ἄνθρωπος, φτωχὸς διηγηματογράφος, ἕνα μυρμηγκι τῆς γῆς, σὰς κυττάζω, σὰς κυττάζω κ' ἐγώ, σταυρόν ἀπελπισμένα τὰ χέρια ἔς τὰ στήθη, κι' ἀφίνω νὰ σκορπιέται, νὰ τρεμοσβύνῃ ἔς τὰ χεῖλη μου ἕνα φτωχικὸ χαμόγελο...

Ἀχ! νὰ ἡμποροῦσες νὰ ἐννοιωθῆς τότε τὸ χαμόγελό μου ἐκεῖνο!...

Σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα, καὶ σὲ ζητῶ, σὲ κλαίω, σὲ φωνάζω, ἀδιάκοπα, ἔς τὴ φοβερὴ τῆς κλίνης ἀγωνία, ἔς τὸν τρομασμένο ὕπνο μου, ἔς τὸ θλιβερό μου ξύπνο, ἔς τὸ γλυκὸ, ἔς τὸ ἀτίμητο τῆς αὐγῆς χαμόγελο, ἔς τὴ γλυκεῖα τῆς ἡμέρας λάμψι, ἔς τὴν ἀληθινὴ, ἔς τὴν ἀτελείωτη, ἔς τὴν ἀπειρὸ λάμψι, ποῦ ξανοίγει ἡ ἀπὸ μιὰ θεῖα δύναμι προικισμένη ψυχὴ, σὰν ὑψώνεται ὀλόφτερη ἔς τὸν ἀπλάστον αἰθέρα, ἔς τὴ μαύρη, ἔς τὴ σκοτεινὴ ζωὴ τῆς ἐρημίας μου, ἔς τοὺς θλιβεροὺς τοίχους τῆς ὀλομόναχης κάμαράς μου, ἔς τὰ τρυφερά λαλήματα τῶν πουλιῶν, ἔς τὰ γαλανὰ κύματα τῆς θάλασσας, ἔς τῶν ἀστεριῶν τὴ διαμαντένια λάμψι, ἔς τὴ δροσιὰ καὶ ἔς τὴ χαρὰ τοῦ κρίνου, ἔς τὸ βραδυνὸ ἀργοπέσιμο τοῦ ἡλίου, σ' ἀγάπησα, σ' ἀγάπησα, καὶ σὲ ζητῶ, σὲ ζητῶ, ὠτιμένα! ἔς τὴ κάθε στιγμὴ τῆς ζωῆς μου... κι' ὅταν σὲ θωρῶ νὰ προβαίνης ἐμπρός μου ὀλόχαρην, πεταχτή, με τὸ ὀλόχρυσο κεφάλι σου ψηλά, με τὰ ὠραῖά σου μάτια, τὰ δαιμονισμένα αὐτὰ μάτια σου, ποῦ πλέει μέσα τους ἀκαίρησ ἡ πρόσκαιρος ἡδονή, ἀκαίρησ ὁ ἔρω, ὁ ψεύτικος ἔρω αὐτοῦ τοῦ κόσμου, νὰ γλυκογελοῦνε, καὶ νὰ τοῦ κρυφορρίχνουνε μιὰ μόνη φτερωτὴ, εὐσπλαγχνικὴ ματιά, νοιώθω ἔς τὰ στήθη μου τότε τὴ μεγάλη μου λύπη, νὰ μοῦ ροφᾷ τὸ αἷμά μου ὅλο, ὅλο, μέσα ἔς τὴ καρδιά μου, καὶ τὴ ψυχὴ μου, τὸ νοῦ μου νὰ σ' ἀφαιροῦνε, ἀλλοίμονο! νὴ σοῦ ξεγυμνώνουνε ὅλη τὴν αἰθερίαν λάμψι, ποῦ σοῦ ἐχάρισα, ποῦ σὲ ἐφωτοστόλισα, ἄλλοτε, καὶ τὰ μάτια μου σὲ θωροῦνε γυμνὰ, ὀλόγουμνη πειὰ, ἀληθινὴ γυναῖκα, πλάσμα τῆς γῆς, ἀνθρώπινη σάρκα, χῶμα ἴδιο, τοῦ ἀνυπόμονου τάφου τροφὴ καὶ χόρτασμα, καὶ χωρὶς νὰ θέλω, ἐνῶ προσπαθῶ, πασχίζω, νὰ σὲ ξαναστολίσω πάλι, τοῦ κάκου! νὰ σ' ἀνυψώσω ψηλά... ψηλά, ἐκεῖ ποῦ σ' εἶχε ἀνεβάσῃ ἡ πρώτη ἀγνὴ, ὀλόθερμη, ὀρμὴ τῆς ἀγάπης μου, νοιώθω νὰ ξεφεύγουνε, νὰ κυλοῦνε, πύρινα τὰ δάκρυά μου ἔς τὸ πρόσωπό μου, καὶ σὲ κλαίω, σὲ κλαίω με διπλὸ πόνο, σκληρὴ, χαμένη, ἀγάπη!...

Ἀχ! νὰ ἡμποροῦσες νὰ ἐνιωθῆς τότε τὰ δάκρυά μου ἐκεῖνα!...